

**Joves,
pobresa i
covid-19**

TERESA VALLESPÍR ACOSTA

Teresa Vallespir Acosta

Llicenciada en Ciències del Treball i especialista universitària en ocupació i desenvolupament local. La primera experiència vinculada amb la joventut va ser en el 2002, en què va treballar d'informadora i orientadora laboral. Posteriorment, com agent d'ocupació i desenvolupament local ja més dedicada al disseny, la coordinació i la gestió de diferents projectes vinculats a la inserció laboral de la població jove per a entitats públiques i privades. Actualment, és directora general de Serveis Socials, a la Conselleria d'Affers Socials i Esports del Govern de les Illes Balears.

Resum

Aquest article pretén fer un diagnòstic sobre la pobresa juvenil a les Illes Balears i analitzar l'impacte social que la pandèmia provocada per la covid-19 ha deixat en la joventut il·lenca.

El col·lectiu jove per les seves precàries condicions laborals és un dels que més pateixen la situació d'exclusió social i de pobresa.

L'elevada taxa de temporalitat, les contractacions a temps parcial i l'elevada rotació laboral de les persones amb contracte temporal és un tret característic de la precarietat juvenil, agreujat ara a més, per la crisi de la covid-19.

S'analitzen, entre d'altres indicadors, el percentatge de població juvenil amb edats compreses entre el 18 i els 30 anys que són titulars de la renda social garantida, per posar de manifest la importància de determinats mecanismes de protecció social que tenen per objectiu protegir les persones aturades que a causa del binomi temporalitat-parcialitat no tenen dret a prestacions contributives ni per desocupació i requereixen d'altres mecanismes de lluita contra la pobresa i l'exclusió social.

Paraules clau

Joves / Pobresa / Covid-19 / Renda social garantida / RESOGA

Resumen

Este artículo pretende hacer un diagnóstico sobre la pobreza juvenil en las Islas Baleares y analizar el impacto social que la pandemia provocada por la covid-19 ha dejado en la juventud isleña.

El colectivo joven por sus precarias condiciones laborales es uno de los que más sufren la situación de exclusión social y de pobreza.

La elevada tasa de temporalidad, las contrataciones a tiempo parcial y la elevada rotación laboral de las personas con contrato temporal es un rasgo característico de la precariedad juvenil, agravado ahora además, por la crisis de la Covid-19.

Se analizan, entre otros indicadores, el porcentaje de población juvenil con edades comprendidas entre el 18 y los 30 años que son titulares de la renta social garantizada, para poner de manifiesto la importancia de determinados mecanismos de protección social que tienen por objetivo proteger a las personas paradas que debido al binomio temporalidad-parcialidad no tienen derecho a prestaciones contributivas ni por desempleo y requieren otros mecanismos de lucha contra la pobreza y la exclusión social.

Palabras clave

Jóvenes / pobreza / Covid-19 / Renta social garantizada / RESOGA

Contextualització

El darrer *Informe Juventud España 2020* de l'Institut de la Joventut (INJUVE), sobre la joventut espanyola d'avui, dona llum a la dura conclusió que pot extreure's de l'anàlisi d'una joventut a la qual se li està complicant el futur després d'encadenar dues crisis seguides (la financera i la de la pandèmia) i sobre la qual, si no s'hi posen les mesures adequades, un problema estructural es pot acabar convertint en un problema sistèmic.

La joventut, l'any 2020, encara arrossegava els efectes de la crisi econòmica del 2008, de la qual encara no s'havia recuperat, tal i com també mostra l'Observatori d'Emancipació elaborat pel Consell de la Joventut d'Espanya.

Sense haver superat del tot les cicatrius per la crisi esmentada, la crisi del coronavirus ha contribuït a aprofundir les desigualtats i la pobresa entre el col·lectiu jove.

El 32 % de la població d'entre 20 i 29 anys està en risc de pobresa o exclusió social, el més alt de tots els col·lectius d'edat. Entre les causes, hi ha el mercat de treball, precari des de fa dècades, i, entre les conseqüències, que dos de cada tres joves visqui amb els seus pares.

Espanya avui és un país molt millor que fa 30 o 40 anys. Els joves viuen en una societat més rica que la dels seus pares o els seus padrins, més sana, més cosmopolita i molt més lliure. Però aquest progrés no impedeix assenyalar el que no funciona: la joventut espanyola afronta problemes que s'arrosseguen des de fa dècades, com la desocupació o l'abandonament escolar, i d'altres que s'han agreujat últi-

mament, com haver d'anar a viure amb els pares.

Trets característics de la joventut en risc de pobresa o exclusió social

Algunes dades que sintetitzen la precària situació en què es troba la joventut d'avui dia.

1. El jove és ara un col·lectiu en risc de pobresa. És la prova de com ha canviat el repartiment de les rendes entre les generacions: el grup d'edat amb més persones vulnerables econòmicament ja no són els majors o els jubilats, sinó els joves entre els 20 i els 29 anys.

El canvi s'ha produït en la darrera dècada. En aquest període, el percentatge de persones en edat de jubilar-se que viuen amb rendes relativament baixes o en risc d'exclusió s'ha reduït a la meitat, passant del 31 % al 16 %. Però amb els joves ha passat justament el contrari, que han empitjorat. Avui en dia, un de cada tres adults d'entre 20 i 29 anys viuen en situació de vulnerabilitat.

A més, hi ha subgrups en pitjor situació, com subratlla Pablo Simon, editor de l'informe *Juventud en España*, «Els joves no són un tot homogeni, no tots són igual de vulnerables». El risc de pobresa o exclusió és el triple per a la gent que no va acabar l'institut que per als universitaris; encara que és més probable que tenguis una bona feina si els teus pares també la varen tenir. Un altre cas extrem són els joves d'origen immigrant, perquè quasi la meitat estan en risc de pobresa (un 45 %, davant el 20 % dels nascuts a Espanya).

I en tot això, hi ha una causa, que es configura com a la principal, i és:

2. Un mercat de treball que no funciona. Espanya pateix una desocupació anormal a Europa. Venia sent un assumpte recurrent, però ara, a més, la pandèmia l'ha empitjorat. El nostre país té les xifres d'atur i de temporalitat més dolentes del continent. També per als joves. Quan s'enfronten al món laboral, quasi el 40 % dels nostres joves que volen treballar estan a l'atur. Un percentatge que duplica la mitjana europea situació que ve arrossegant-se des d'abans fins i tot de la crisi financera del 2008. Els joves que treballen tenen una incidència de temporalitat del 66 % i de temps parcial del 39 %, el triple que la resta de la població activa. Un 36 % de joves menors de 30 anys a Espanya no tenen cap ingrés laboral.

En termes regionals, també hi ha grans diferències. A les Illes Balears, si al juny del 2021 la taxa d'atur era del 15,18 %, segons la darrera EPA, la taxa d'atur entre les persones més joves era del 43,44 %.

Si bé encara no és possible conèixer l'abast complet de la crisi que ha provocat la covid-19, tant a nivell sanitari com socioeconòmic, aquesta comparació de dades a nivell nacional ens permet avançar que, sens dubte, la joventut illenca serà una de les grans perjudicades i que ja comença a patir-ne les conseqüències.

3. Els joves viuen amb els seus pares cada vegada més temps. Formen una llar i una família molt més

tard i amb moltes més dificultats que abans o que els seus homòlegs europeus. En les xifres relatives a l'emancipació, Espanya torna a destacar i no per bé, precisament. Fa 15 anys, la meitat dels joves d'entre 25 i 29 anys vivia amb els seus pares. Una xifra alta, però que des de llavors ha augmentat fins al 65 %. És a dir, que dos de cada tres joves viuen amb els seus pares. A Europa sols tenen xifres pitjors Itàlia, Grècia i alguns països balcànics com Montenegro. Queden llunyíssim els països nòrdics, on quasi ni el 5 % dels joves segueixen en la llar familiar, però també països pròxims com França (17 %), Regne Unit (25 %) o Alemanya (30 %).

Un motiu per aquest retard són els doblers. Ho posen de relleu els propis joves: el 75 % confirma que si no se n'ha anat de casa és per manca d'estabilitat econòmica, segons l'enquesta de l'INJUVE de 2019. I sabem, per estadístiques oficials, que molts dels que aconseguen emancipar-se ho fan amb ingressos baixos: el 32 % dels joves que s'han independitzat estan en risc de pobresa, davant el 18 % dels que segueixen amb els seus pares. Els que sí han marxat, quan se'ls demana, expliquen que ho feren perquè tenien mitjans o perquè se'n anaven a estudiar a fora. És una dada evident, però que de nou ens recorda que entre dels joves també hi ha classes. I és que el còctel de la manca de treball, la precarietat i el preu de l'habitatge fa que els i les joves retardin els seus projectes de vida, situant en els 29 anys l'edat

mitjana en què els espanyols se'n van de casa dels pares.

4. Les llars joves s'han empobrit. La covid-19 ha vingut a empitjorar indicadors que ja eren dolents per a la joventut.

Les persones adultes d'entre 16 i 29 anys estan pagant els plats trencats de les darrers dues grans crisis, la del 2008 i la del 2020. Encara que a dia d'avui no comptam amb dades oficials per conèixer l'impacte real de la pandèmia fins al 2022, la xarxa pública de serveis: socials, de joventut, d'ocupació, etc., registren a diari un empitjorament preocupant de la situació de la joventut donada la seva situació laboral precària, els seus baixos ingressos, la bretxa digital i/o les dificultats d'accés a l'habitatge que fan que la emancipació es converteixi en un vertader privilegi, un somni ajornat, no assolible per a la majoria de la població jove d'Espanya.

Segons l'Observatori d'Emancipació Juvenil del Consell de la Joventut, l'any 2020 es va tancar amb una de les pitjors xifres registrades a Espanya de les darreres dues dècades, i en uns moments clarament marcats per la crisi sanitària i econòmica de la covid-19.

En l'àmbit de les Illes Balears, la regió més cara de l'Estat, juntament amb Catalunya, amb un salari mitjà de 969,51 euros nets al mes i un increment del preu de lloguer desorbitat, un jove assalariat d'entre 16 i 29 anys, hauria de destinar el 115 % del seu salari net a les despeses de lloguer d'habitatge. En el cas dels joves d'entre 30 i 34 anys,

aquest percentatge minva un poc, però tot i així se situaria en el 82 % del salari net mitjà. Tot això fa que l'emancipació, allò tan bàsic per a qualsevol jove que vol iniciar el seu projecte de vida, sigui pràcticament una quimera per a la majoria de la joventut illenca.

5. Les llars joves existeixen.

Són diversos els organismes que, a través dels seus representants, donen visibilitat a un problema greu que pateix aquest col·lectiu i que dificulta –si no impedeix– el desenvolupament normal de la joventut, l'elaboració d'un projecte vital i la incorporació al mercat laboral, a més de generar notables distorsions en la salut mental.

Són, d'una banda, Elena Ruiz Cebrián, presidenta del Consell de la Joventut d'Espanya qui ha assenyalat que «les persones joves es troben en una situació d'emergència social que exigeix implementar mesures per no deixar enrere tota una generació» i alerta d'una situació «que no sols perjudicarà el col·lectiu jove, perquè, una vegada que sortim a la vida adulta, ens condicionerà».

De l'altra banda, María Teresa Pérez, directora del INJUVE adverteix que «El gran repte que afronta el nostre país és incorporar els joves al mercat de treball; hem d'aprofundir en la línia de la protecció social i laboral que garanteixi unes condicions dignes i una qualitat de vida per al col·lectiu jove».

Si bé les causes estructurals que generen la pobresa juvenil són múltiples (preu de l'habitatge,

precarietat laboral, etc.) i, per tant, diverses les polítiques públiques que es podrien engegar (facilitar l'accés a l'habitatge, impulsar l'ocupació de qualitat) també és urgent prendre mesures que ajudin a paliar la situació de pobresa de les persones joves mentre es resolen les causes estructurals que duen a aquesta situació.

Un autèntic estat de benestar no pot delegar la protecció dels joves de vint-i-cinc, trenta anys, als pares, perquè siguin les famílies les que assumeixin la cura dels seus fills una vegada aquests han aconseguit emancipar-se, entre d'altres raons perquè no tots els pares tendran coixí econòmic per fer-ho.

Sistemes de garantia d'ingressos. La Llei de la renda social garantida

Actualment hi ha diversos mecanismes que tracten de paliar la pobresa com a element perenne de la societat en general i de la joventut en particular. En l'àmbit estatal, el Congrés va aprovar l'ingrés mínim vital (IMV) concebut com a una prestació que vol frenar la pobresa en les llars que pateixen pobresa severa en aquest país.

Per altra banda, en l'àmbit de la nostra comunitat, un dels principals mecanismes de lluita contra la pobresa del que disposam des de fa ja més de cinc anys és la renda social garantida, RESOGA.

Aprovada per la cambra autonòmica el 5 d'abril de 2016, es tracta d'una prestació social de caràcter econòmic periòdica per cobrir les situacions de

vulnerabilitat social derivada de la carença de recursos econòmics de les persones, les famílies o altres nuclis de convivència.

Des que es va aprovar, una vintena de milers de persones i famílies, que es trobaven en situacions de precarietat econòmica, se n'han pogut beneficiar.

L'entrada en vigor, l'1 de juny de 2020, del Reial decret llei 20/2020, de 29 de maig, pel qual s'estableix l'ingrés mínim vital, IMV, com a mesura de seguretat social, obligà a replantejar l'escenari de polítiques de lluita contra la pobresa de que disposaven les comunitats autònomes.

Així el 16 de juny de 2020, s'aprovà a les Illes, el Decret llei 10/2020, de 12 de juny de 2020, que estableix i regula el conjunt de prestacions socials de caràcter econòmic en aquesta comunitat autònoma, alhora que actualitzà la RESOGA fent-la subsidiària de l'IMV i dedicant-la a la població amb dificultats econòmiques i que no tenen la cobertura de l'IMV per no complir els requisits que estableix la norma estatal.

Així, podem dir que actualment, la RESOGA i l'IMV coexisteixen com a programes de garantia d'ingressos a la Comunitat Autònoma de les Illes. El manteniment dels dos programes garanteix que es doni cobertura a una ventall més gran de situacions de necessitat.

L'objecte de la RESOGA és una prestació social de caràcter econòmic dirigida a situacions de vulnerabilitat econòmica i a cobrir les despeses bàsiques de les persones o unitats de convivència que es trobin en situació de pobresa.

- a. És una prestació de caràcter finalista que queda exclosa de l'àmbit d'aplicació de la normativa general de subvencions.
- b. És una prestació subsidiària de l'ingrés mínim vital i de la resta de prestacions finançades per l'Administració General de l'Estat.
- c. És un dret subjectiu de totes les persones que compleixen els requisits previstos en el decret llei i, per tant, la seva concessió no està condicionada a disponibilitat pressupostària.
- d. Garanteix un nivell mínim de renda mitjançant la cobertura de la diferència existent entre els recursos econòmics de la unitat de convivència i la quantia de renda social garantida per a la unitat de convivència sol·licitant.
- e. És intransferible.
- f. S'articula com una prestació no condicionada a l'obligació de participar en activitats d'inserció social o laboral, sense perjudici del dret de les persones beneficiàries de la renda a participar-hi.
- g. Un dels seus objectius és empoderar les persones i millorar les condicions de la vida que els han dut a requerir la prestació.

Poden ser beneficiaris de la renda social les persones en situació de vulnerabilitat que no tinguin dret a percebre l'IMV, ni cap altra pensió contributiva o no contributiva i que siguin majors de 23 anys o majors de 18 anys, si tenen menors o persones amb discapacitat al seu càrrec.

Consisteix en una paga mensual que s'incrementa segons el nombre i

la composició dels membres que conformen la unitat de convivència i que va des dels 469,93 euros en el cas d'una persona sola, fins a un màxim de 1.033,85 euros en el cas de dos adults i tres, o més, menors.

La prestació es manté mentre subsisteixen les causes que en motivaren la concessió i les persones estan obligades a comunicar qualsevol alteració en la unitat de convivència.

Tot i que la percepció de la renda no està condicionada a participar en programes o activitats d'inserció social i laboral, i amb l'objectiu de no desincentivar la recerca de feina o l'acceptació d'ofertes de treball adequades, aquesta prestació pot complementar els ingressos derivats d'activitats laborals o professionals sempre que no se superi el màxim del 150 % del barem de la renda social, inclosa la quantia de la prestació. En cas que se superi, es redueix la quantia de la prestació en la proporció necessària per no superar el llindar de la renda.

Pel que fa als perfils socials més predominants, aquests són els de les unitats de convivència formats per una o més persones adultes que tenen menors a càrrec, tot i que en el darrer any s'ha detectat un increment important de població jove, menor de 30 anys que demanaven per primera vegada en la seva vida la renda social garantida.

Evolució de la RESOGA des de l'inici de la pandèmia

Si analitzam el perfil dels beneficiaris de la RESOGA del darrer any, concretament, el període que va des del segon trimestre del 2020, al segon trimestre del 2021, i ho feim

per trams d'edat, es veu que el grup d'edat que ha crescut en nombre de beneficiaris de manera molt considerable i molt per damunt de la resta de grups d'edat ha estat el format pels joves d'edats compreses entre els 18 i els 29 anys.

Aquest fort increment en el darrer any fa palesa la situació que està vivint tota la població de forma generalitzada, però molt especialment la població més jove. Població que s'ha vist greument afectada per la precarietat laboral i que, per tant, no ha tingut accés a les prestacions dels sistemes de protecció a la desocupació: ERTO o prestacions extraordinàries a treballadors fixos discontinus, entre d'altres.

Aquesta és la principal raó per la qual s'ha multiplicat per cinc el nombre de joves, menors de 30 anys que des de fa un any es beneficien de la RESOGA. El 83,10 % dels quals era la primera vegada que sol·licitaven aquesta prestació social de caràcter econòmic. Es tracta, quasi en tots els casos, de joves, en un 61,15 % dones i en un 38,85 % homes, alguns d'ells amb càrregues familiars, que tenen una situació laboral precària, amb activitat laboral discontinua, amb entrades i sortides de la feina, sense accés a prestacions d'atur i intercalant ajudes i prestacions socials, en una part dels casos.

Però, què hi ha darrera d'aquestes xifres?

Hem anat a cercar testimonis que ens volguessin contar de primera mà, què els ha suposat aquesta pandèmia. N'hem volgut parlar, per saber com es troben, saber què era de les seves vides abans de la pandèmia, quina és

la situació actual, quins els desitjos i quines les expectatives.

Tant de bo, sigui aquest, el punt de partida, d'una anàlisi interessant i necessària i que es mereix la joventut de les nostres illes.

Testimonis en primera persona

Tot són joves, ni tan sols tenen 30 anys.

Alguns d'ells ja coneixien i cobraven la prestació des d'abans de la pandèmia, però, per a la gran majoria, és la primera vegada.

A tots se'ls va denegar l'ingrés mínim vital. El principal motiu: haver superat el llindar d'ingressos en haver fet feina durant l'any anterior a la data de la sol·licitud. En altres casos, tot i que més residuals, per errades i deficiències administratives, la majoria de les quals tenen a veure amb la domiciliació i l'empadronament.

Cas A (28 anys)

Des de feia molts anys, feia feina cada any, en feines de temporada. En els sectors del comerç i l'hoteleria. D'ençà que va esclatar la pandèmia li està resultant molt complicat reincorporar-se. A la darrera empresa on va estar contractada, enguany no hi ha pogut fer feina, perquè tot just han contractat la plantilla fixa.

No té formació. No li anaven bé els estudis i es va posar a fer feina ben jove. Ara està esperant per saber si l'agafen per fer un curs de perruqueria amb el qual es mostra molt il·lusionada.

Està inscrita al SOIB com a demanant de feina, a portals d'internet, etc., però les feines que surten són d'unes condicions molt precàries amb jorna-

des de feina terribles, contractes temporals d'un, dos mesos com a molt, amb contractes a temps parcial i jornades eternes.

Li agradaria trobar una feina mínimament digna, però no surt res. Mentrestant, subsisteix amb la RESOGA que destina a pagar el lloguer de l'habitació, del pis que comparteix des de fa cinc anys, i per la qual paga 400 euros, a més del menjar. Si no li basta per arribar a finals de mes, els pares l'ajuden, en el que poden.

Fins fa un any no sabia res d'aquesta prestació, no l'havia hagut de mester mai, però reconeix que si no fos per la RESOGA, no sap com se n'hauria sortit aquest darrer any. Els doblers que ha rebut li han permès viure amb un mínim de dignitat, mantenir la seva pròpia autonomia i no haver de tornar a viure a cals pares. Ara sols espera que la situació millori i se'n pugui tornar a sortir per ella mateixa al més aviat possible.

Cas B (28 anys)

Fa temps que es troba fora feina. N'està cercant, li és igual de què, però no troba res.

Els anys anteriors a la pandèmia s'havia dedicat a feines eventuais de ferralleria i venda ambulat, ajudant el seu padrí, que tenia problemes de mobilitat, amb el transport.

La seva parella treballava a l'hotelleria fent nèt habitacions fins que ho va haver de deixar per fer-se càrrec de la cura dels seus infants.

Amb la RESOGA tenen cobert tot el relacionat amb la manutenció, les despeses de la llar, roba i material escolar per als infants.

Cas C (26 anys)

Graduat universitari, des de fa mesos que no atura en la recerca de feina, però sense èxit. Està vivint moments molts complicats emocionalment.

L'arribada de la pandèmia ho ha agreujat tot. Manifesta estar bastant cansat de tota aquesta situació. Sent que li han robat un any de la seva vida, en què les relacions socials han quedat molt malmeses i que mai més no podrà tornar a recuperar. Pel que fa a projectes de futur, ara mateix veu molt lluny un escenari de millora i possibilitats reals d'emancipació efectiva.

Cas D (27 anys)

No sap què seria de la seva vida si no fos per la RESOGA. No s'havia trobat mai en la situació d'haver de demanar una prestació.

Amb experiència en el sector de la mecànica de cotxes, on treballava des de feia un temps, la pandèmia el va agafar d'imprevist. Sense contracte i treballant per hores en l'economia informal. Des de llavors està inscrit en el SOIB com a demandant de feina i com a demandant de cursos de formació. Mira a diari si hi ha novetats, però diu que no surt res.

Cas E (26 anys)

Està a punt de tirar la tovallola i acceptar qualsevol tipus de feina. Les poques ofertes que li han arribat, no tenen res a veure amb la seva formació; però, a això, diu ja hi està avesat. El que afirma que s'ha agreujat d'ençà de la pandèmia són les condicions dels llocs de feina que s'oferten.

Titulat superior, ha decidit començar a estudiar per opositar ja que en un futur més immediat no confia en treballar en el sector privat.

Als joves, considera, hi ha que donar-los eines perquè puguin construir una vida independent. Manquen salaris dignes i polítiques que n'afavoreixin l'emancipació.

Cas F (28 anys)

La pandèmia ja la va agafar sense feina.

Amb dos infants petits, sense estudis i amb molt poca experiència, reconeix que hi ha molt poques oportunitats per a ella en el mercat de treball.

La seva parella també és a l'atur, és a fora tot el dia cercant feina, però no surt res.

Viuen amb la sogra, el que més desitjaria seria trobar una feina i poder tenir casa pròpia.

Està inscrita en els serveis d'ocupació fent recerca activa de feina i apuntant-se per poder accedir a algun curs de formació. Ara és hora de formar-se, no en queda d'altra.

La RESOGA la destinen a comprar el menjar i roba per als infants.

Cas G (29 anys)

Després d'uns anys de feina en el sector de la restauració, i cansat de les llargues i intenses jornades de feina amb un sou que de cada vegada anaven a menys, va decidir posar-se a estudiar i fer un grau de formació professional de jardineria, àmbit que de sempre li havia agradat molt. Tot el temps que va estar fent el grau, estudiava i feia feina de re-

partidor. La pandèmia va esclatar tot just quan havia de començar a fer les pràctiques del grau de jardineria, en una empresa on li asseguraren que tenia moltes possibilitats de seguir treballant després de les pràctiques. Unes setmanes abans havia deixat la feina de repartidor perquè el seu horari no era compatible amb el de la formació.

Ara ja disposa del títol de formació professional en l'àmbit de la jardineria, però li manca experiència, la qual cosa, assegura li dificulta trobar feina en aquest de moment.

Mentrestant, ha començat a estudiar oposicions. No és que li entusiasmi massa, però es mostra cansat i ha decidit apostar per a una feina que li doni certa estabilitat.

Gràcies a la RESOGA pot viure amb un mínim de dignitat. Li permet arribar a finals de mes perquè assegura ser molt organitzat i perquè en oci, hi inverteix de fa temps, zero.

Cas H (27 anys)

La pandèmia l'ha tocat de ple. Feia anys que treballava totes les temporades en el sector de l'hoteleria, aproximadament 8-9 mesos, però sempre amb contractes temporals.

Els mesos d'hivern vivia dels estalvis de l'estiu i alguns anys del subsidi o de l'atur.

Al 2020, esclatà la pandèmia quan s'havia d'incorporar i, des de llavors ençà, està fora feina. A l'hotel on treballava enguany sols han cridat el personal fix.

Davant la manca de feines i les poques oportunitats que veu al mercat de feina si no es té formació, va decidir

apuntar-se a l'escola d'adults i actualment estudia per treure's l'ESO.

La RESOGA li permet pagar les despeses del lloguer, la manutenció i el material d'escola per a la seva filla.

Conclusions

Aquesta realitat ens està interpel·lant no sols des d'un punt de vista socioeconòmic, sinó també psicoevolutiu.

Perquè cap país es pot permetre el luxe de deixar enrere els seus joves, cal cercar solucions per als casos esmentats abans.

Si de bon de veres volem que els joves enforteixin les seves oportunitats, si volem reforçar la seva autonomia, si volem que tinguin més possibilitats d'inserció, en definitiva, si volem capacitar-los per construir el seu projecte personal i professional, com a societat no ens queda altra opció que respondre col·lectivament a les necessitats d'aquests joves.

Pos l'accent al terme «col·lectivament» perquè alguna de les coses que ens ha mostrat la pandèmia és, precisament, l'immens valor social de la resposta col·lectiva. Als problemes col·lectius no se'ls pot donar resposta des de la individualitat, sinó que s'ha de fer com a societat en el seu conjunt i des d'uns serveis públics forts i consolidats.

I en uns mesos ja serem al 2022. El 2022 ha de ser, precisament, l'any que faci de plataforma de sortida, de palanca, cap a la recuperació i la reconstrucció d'aquest país després d'aquesta terrible pandèmia. L'arribada de finançament europeu, paquets de fons generosos que poc tenen a veure amb les faixes monetaristes de

la crisi anterior i que va devastar les classes mitjanes i que aprofundiren en la desigualtat social d'aquest país fins a extrems inaudits, ha de permetre el canvi de rumb que cal a la joventut i ha de donar resposta a les necessitats d'aquest sector de la població que tenen com a principal preocupació instal·lar-se en la vida mitjançant una feina digna, accedir a un habitatge, en definitiva, prosperar.

Enllaços i referències bibliogràfiques

- ASENJO, A. (2021, 20 juny). *Los sueldos de los jóvenes han caído un 5 % desde 2011*. <https://www.elindependiente.com/economia/2021/06/20/los-sueldos-de-los-jovenes-han-caido-un-5-desde-2011/>
- BERMEJO, I. (2021, 17 juny). *Sin trabajo y sin ayuda: el Ingreso Mínimo de Escríva discrimina a los jóvenes precarios*. <https://www.larazon.es/economia/20210617/4t3yztz-bp5ainmjaok6sl644yi.html>
- Decret Llei 10/2020, de 12 de juny, de prestacions socials de caràcter econòmic de les Illes Balears. <http://www.caib.es/sites/institutestudisautonomicos/f/343658>
- DE LEÓN, B. GARCÍA, J. MUÑOZ, S. LLOSA, JA. (2020) *Buenas prácticas, aprendizajes y retos de entidades sociales que desarrollan programas de educación y empleo con jóvenes vulnerables*. *Red Europea de lucha contra la pobreza y la exclusión social en el estado español*. www.eapn.es.

- https://www.eapn.es/ARCHIVO/documentos/documentos/1608720893_buenaspracticcas03.pdf
- Encuesta de Población activa (EPA). Dades 2021. https://www.ine.es/prensa/epa_prensa.htm
- Información estadística para el análisis del impacto de la crisis Covid-19. Instituto Nacional de Estadística INE (2021) https://www.ine.es/covid/covid_inicio.htm
- Informe sobre el mercat de treball de les Illes Balears. Any 2020. Observatori de treball de les Illes Balears. <http://www.caib.es/sites/observatorideltreball/ca/annuals-10654/>
- LLANERAS, K. (2021, 6 juny). *¿España deja atrás a sus jóvenes? Cómo han pasado a ser el grupo de edad con más pobres*. <https://elpais.com/espana/2021-06-06/espana-deja-atras-a-sus-jovenes-como-han-pasado-a-ser-el-grupo-de-edad-con-mas-pobres.html>
- Llei 5/2016, de 13 de abril de la Renda Social Garantida.
- <https://www.caib.es/eboibfront/es/2016/10475/578753/ley-5-2016-de-13-de-abril-de-la-renta-social-garan>
- LÓPEZ, j. (2020) *Juventud en riesgo: análisis de las consecuencias socioeconómicas de la Covid-19 sobre la población joven en España*. <http://www.cje.org/es/publicaciones/novedades/juventud-en-riesgo-analisis-de-las-consecuencias-socioeconomicas-de-la-covid-19-sobre-la-poblacion-joven-en-espana/>
- *Madre no hay más que una: monoparentalidad, género y pobreza infantil*. https://www.eapn.es/ARCHIVO/documentos/documentos/1614945415_informe-monomarentales-mini1.pdf
- MONTERO, S. (2021, 9 gener). *Menores de 23 años, sin trabajo, sin recursos y ahor también sin Ingreso Mínimo Vital*. <https://www.publico.es/sociedad/menores-23-anos-recursos-ingreso-minimo-vital.html>
- Observatorio emancipación de España. 2º semestre 2020. <http://www.cje.org/descargas/cje7663.pdf>
- PÉREZ, M., SIMÓN, P., CLAVERÍA, S., García, G., LÓPEZ, A., TORRE, M., (2021) *Informe Juventud en España 2020*. http://www.injuve.es/sites/default/files/adjuntos/2021/03/informe_juventud_espana_2020_0.pdf
- Real Decreto Ley 20/2020, de 29 de mayo, por el que se establece el ingreso mínimo vital. <https://www.boe.es/eli/es/rdl/2020/05/29/20/con>
- SÁNCHEZ DE UGARTE, I. (2021, 25 juny). *¿Faltan camareros o faltan salarios dignos después de la pandemia?*. https://www.eldiario.es/economia/faltan-camareros-faltan-salarios-dignos-despues-pandemia_129_8075997.html

